MUSTAQILLIK - 35 YILLIK BUYUK TARAQQIYOT YO‘LI: KECHADAN KELAJAK SARI

Nasirdinov Dilmurod Ergashaliyevich
O’zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi
universiteti o‘qituvchisi
https://doi.org/10.5281/zenodo.21990302

Annotatsiya: Ushbu maqola O‘zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining 35 yilligiga bag‘ishlanadi. Unda 1991-yil 31-avgustda O‘zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligi e’lon qilinganidan buyon o‘tgan 35 yillik tarixiy davr, mamlakatimizda milliy davlatchilik asoslarining shakllanishi, siyosiy, huquqiy, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarda amalga oshirilgan keng ko‘lamli islohotlar tahlil qilinadi. Shuningdek, mustaqillik yillarida milliy qadriyatlarning tiklanishi, ta’lim va ilm-fan rivoji, yoshlar siyosati, tadbirkorlik va xususiy sektorning shakllanishi, zamonaviy infratuzilmaning rivojlantirilishi, mamlakat mudofaa va xavfsizlik salohiyatining mustahkamlanishi hamda O‘zbekistonning xalqaro maydondagi nufuzi yuksalishi haqida fikr yuritiladi. Maqolada so‘nggi yillarda “Yangi O‘zbekiston” g‘oyasi asosida amalga oshirilayotgan islohotlar mustaqillik taraqqiyotining mantiqiy davomi sifatida baholanadi. 35 yillik mustaqillik yo‘li O‘zbekistonning tarixiy tajribasi, bugungi imkoniyatlari va kelajakdagi taraqqiyot istiqbollari nuqtayi nazaridan yoritiladi.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston, mustaqillik, 35 yillik yubiley, milliy davlatchilik, taraqqiyot, islohotlar, Yangi O‘zbekiston, inson qadri, iqtisodiy rivojlanish, ta’lim, yoshlar, raqamlashtirish, milliy qadriyatlar, vatanparvarlik.

2026-yil O‘zbekiston xalqi hayotida alohida tarixiy va siyosiy ahamiyatga ega bo‘lgan yil sifatida yodda qoladi. Zero, bu yil mamlakatimiz davlat mustaqilligining 35 yilligi keng nishonlanadi. O‘tgan 35 yil - oddiy vaqt oralig‘i emas, balki mustaqil O‘zbekistonning shakllanishi, rivojlanishi, yangilanishi va bugungi taraqqiyot bosqichiga yetib kelish yo‘lini o‘zida mujassam etgan ulkan tarixiy davrdir [1].

1991-yil 31-avgust kuni O‘zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligi e’lon qilinishi xalqimizning ko‘p asrlik orzu-intilishlari ro‘yobga chiqqan buyuk tarixiy voqea bo‘ldi. 1-sentabr esa mamlakatimizning eng ulug‘ va qadrli bayramlaridan biri - Mustaqillik kuni sifatida tarixdan mustahkam o‘rin oldi.

Mustaqillik xalqimizga o‘z taqdirini o‘zi belgilash, milliy manfaatlarga asoslangan davlat siyosatini yuritish, o‘zining taraqqiyot yo‘lini tanlash va xalqaro hamjamiyatda teng huquqli davlat sifatida faoliyat yuritish imkonini berdi. Mustaqillikning dastlabki kunlaridan boshlab mamlakatimiz oldida nihoyatda murakkab va mas’uliyatli vazifalar turganini anglash mumkin. Yangi davlatning huquqiy asoslarini yaratish, davlat boshqaruvi tizimini shakllantirish, iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash, aholini ijtimoiy himoya qilish, milliy xavfsizlikni mustahkamlash va xalqaro maydonda O‘zbekistonning munosib o‘rnini egallash ana shunday vazifalar qatoriga kirardi [2].

Mustaqillikning dastlabki yillari mamlakatimiz tarixidagi eng mas’uliyatli davrlardan biri bo‘ldi. Chunki mustaqillikka erishishning o‘zi bilan barcha muammolar hal bo‘lib qolmadi. Aksincha, mustaqil davlatni barpo etish, uning siyosiy va iqtisodiy asoslarini yaratish, davlat boshqaruvi tizimini shakllantirish kabi murakkab vazifalarni amalga oshirish zarur edi.

O‘zbekiston sobiq markazlashgan iqtisodiy tizimdan yangi bozor munosabatlariga o‘tish vazifasini hal qilishi kerak edi. Bu jarayon mamlakat oldiga juda katta sinovlarni qo‘ydi. Bosqichma-bosqich yangi mulkchilik munosabatlari shakllandi, xususiy sektor rivojlana boshladi, tadbirkorlik faoliyati uchun huquqiy va iqtisodiy sharoitlar yaratildi. Sanoat, qishloq xo‘jaligi, transport, energetika va boshqa tarmoqlarda tarkibiy o‘zgarishlar amalga oshirildi.

Keyingi yillarda iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va diversifikatsiya qilishga katta e’tibor berildi. Yangi sanoat korxonalari barpo etildi, ishlab chiqarishning zamonaviy texnologik asoslari rivojlantirildi, transport va infratuzilma tizimlari takomillashtirildi [3].

So‘nggi yillarda esa iqtisodiy islohotlar yanada jadallashdi. Tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, xususiy mulk daxlsizligini ta’minlash, investitsiyalarni jalb qilish, raqobat muhitini rivojlantirish va iqtisodiyotda davlat ishtirokini maqbullashtirish kabi yo‘nalishlar ustuvor ahamiyat kasb etdi.

Bugungi kunda iqtisodiy islohotlarning asosiy maqsadi nafaqat iqtisodiy o‘sishni ta’minlash, balki uning natijalarini aholining turmush darajasini yaxshilashga yo‘naltirishdan iborat [4].

Mustaqillik yillarida ta’lim tizimiga alohida e’tibor qaratilishi bejiz emas. Chunki davlatning kelajagi, eng avvalo, uning yosh avlodiga bog‘liq. O‘tgan 35 yil davomida ta’lim tizimining huquqiy va tashkiliy asoslari takomillashtirildi. Umumiy o‘rta ta’lim, professional ta’lim va oliy ta’lim tizimlarida keng ko‘lamli o‘zgarishlar amalga oshirildi. Keyingi yillarda oliy ta’lim olish imkoniyatlarining kengayishi, yangi oliy ta’lim muassasalarining tashkil etilishi, xalqaro hamkorlikning kuchayishi va zamonaviy mutaxassisliklarga e’tiborning ortishi yoshlarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Bugungi kunda axborot texnologiyalari, sun’iy intellekt, muhandislik, raqamli iqtisodiyot, tibbiyot va boshqa zamonaviy sohalarda malakali mutaxassislar tayyorlashga ehtiyoj tobora ortmoqda. Ilm-fan va innovatsiyalarning rivojlanishi esa O‘zbekistonning kelajakdagi raqobatbardoshligini belgilaydigan asosiy omillardan biridir. Shuning uchun ham 35 yillik mustaqillik davrida shakllangan eng katta boyliklardan biri - bu bilimli, zamonaviy fikrlaydigan va Vatan kelajagi uchun mas’uliyatni his qiladigan yosh avloddir.

Mustaqillik xalqimizning milliy o‘zligini anglashida ham beqiyos ahamiyat kasb etdi. Milliy tariximiz, buyuk ajdodlarimizning hayoti va ilmiy merosi, urf-odatlarimiz, an’analarimiz va ma’naviy qadriyatlarimizni tiklash uchun keng imkoniyatlar yaratildi.

Amir Temur, Mirzo Ulug‘bek, Muhammad al-Xorazmiy, Abu Ali ibn Sino, Abu Rayhon Beruniy, Imom Buxoriy, Alisher Navoiy va boshqa buyuk ajdodlarimizning jahon sivilizatsiyasiga qo‘shgan hissasi yangi avlod tomonidan yanada chuqur o‘rganilmoqda.

Tarixiy xotiraning tiklanishi yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularda milliy g‘urur va o‘zlikni anglash tuyg‘usini shakllantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Mustaqillik bizga tariximizga o‘z ko‘zimiz bilan qarash, ajdodlarimiz merosini xolis o‘rganish va undan kelajak taraqqiyoti uchun foydalanish imkonini berdi [5].

O‘zbekistonda huquqiy davlat barpo etish asosiy maqsadlardan biri sifatida belgilandi. O‘tgan yillar davomida qonun ustuvorligini ta’minlash, fuqarolarning huquq va erkinliklarini

himoya qilish, sud-huquq tizimini takomillashtirish va davlat organlarining jamiyat oldidagi mas'uliyatini oshirishga qaratilgan ko'plab islohotlar amalga oshirildi.

So'nggi yillarda esa sud-huquq tizimini yanada takomillashtirish, fuqarolarning huquqiy himoyasini kuchaytirish, davlat organlari faoliyatida ochiqlik va shaffoflikni ta'minlash masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda.

O'zbekistonning mudofaa va xavfsizlik tizimi shakllantirildi. Zamonaviy xavf va tahdidlarga javob berish imkoniyatlarini oshirish, harbiy xizmatchilarning tayyorgarligini takomillashtirish, zamonaviy texnika va texnologiyalardan foydalanish masalalariga e'tibor qaratildi.

Bugungi xavfsizlik tushunchasi faqat harbiy tahdidlar bilan chegaralanmaydi. Terrorizm va ekstremizm, kiberxavfsizlik, tabiiy va texnogen favqulodda vaziyatlar, ekologik muammolar, epidemiologik xavflar va boshqa tahdidlar ham zamonaviy xavfsizlik tizimining muhim tarkibiy qismlaridir. Shu bois mustaqillikni mustahkamlash davlatning mudofaa salohiyati bilan bir qatorda fuqarolar xavfsizligini ta'minlash, favqulodda vaziyatlarning oldini olish va aholining muhofazaga tayyorgarligini oshirishni ham talab etadi [6].

O'tgan yillar davomida mamlakatimiz ko'plab davlatlar va xalqaro tashkilotlar bilan siyosiy, iqtisodiy, ilmiy, madaniy va gumanitar aloqalarni rivojlantirdi. Ayniqsa, Markaziy Osiyo davlatlari bilan yaxshi qo'shnichilik va o'zaro manfaatli hamkorlikni rivojlantirish O'zbekiston tashqi siyosatining muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi.

Xalqaro hamkorlikning rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilish, yangi texnologiyalarni o'zlashtirish, ta'lim va ilm-fan sohalaridagi aloqalarni kengaytirish uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. O'zbekistonning xalqaro maydondagi nufuzi oshib borishi ham mustaqillik yillarida amalga oshirilgan izchil siyosatning muhim natijalaridan biridir [7].

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, mustaqillikning 35 yilligi - xalqimiz hayotidagi tarixiy va unutilmas sana. 1991-yildan 2026-yilgacha bo'lgan davr mamlakatimiz uchun ulkan o'zgarishlar, izlanishlar, sinovlar va taraqqiyot yillari bo'ldi.

Mustaqillik tufayli milliy davlatchilikning huquqiy asoslari yaratildi, mamlakatning siyosiy va iqtisodiy mustaqilligi mustahkamlandi, milliy qadriyatlar va tarixiy xotira tiklandi. Iqtisodiyot modernizatsiya qilindi, ta'lim va ilm-fan rivojlandi, yangi avlod uchun keng imkoniyatlar yaratildi.

Bugungi islohotlar esa 35 yillik mustaqillik taraqqiyotining mantiqiy davomi sifatida namoyon bo'lmoqda. "Inson qadri uchun" tamoyili, iqtisodiyotni liberallashtirish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, huquqiy davlatni mustahkamlash, ta'lim va ilm-fanga e'tiborni kuchaytirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish mamlakatimizning yangi taraqqiyot bosqichini belgilamoqda. Zero, mustaqillikni asrash, uni yanada mustahkamlash va kelajak avlodlarga munosib tarzda yetkazish har birimizning muqaddas burchimizdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasining "O'zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligi asoslari to'g'risida"gi Qonuni, 1991-yil 31-avgust.
3. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2016.

4. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. – Toshkent: O‘zbekiston, 2017.
5. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risidagi Farmoni. – Toshkent, 2023.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi Farmoni. – Toshkent, 2022.